

Kaakkois-Suomen
ammattikorkeakoulu

Minttu Junnola

KUOLINPESÄN METSÄOMAISUUS JA SEN HYÖDYNTÄMINEN

2018

METSÄMIESTEN SÄÄTIÖ

Ihminen ja metsä

Kaakkois-Suomen
ammattikorkeakoulu

Tekijä/Tekijät	Tutkinto	Aika
Minttu Junnola	Metsätalousinsinööri (AMK)	Maaliskuu 2018
Opinnäytetyön nimi		
Kuolinpesän metsäomaisuus ja sen hyödyntäminen		34 sivua 5 liitesivua
Toimeksiantaja Suomen Metsäkeskus		
Ohjaaja Pasi Pakkala		
Esa Lappalainen (Suomen Metsäkeskus)		
Tiivistelmä		
<p>Tämän opinnäytetyön kohteina olivat passiivisina pidetyt kuolinpesät. Kuolinpesän kuuluisi olla väliaikainen, mutta siihen tilaan voi jäädä määräämättömäksi ajaksi. Ajan mittaan uusia osakkaita voi tulla mukaan kuolintapausten takia, mikä hankaloittaa kuolinpesän muutenkin järkevää hallintoa. Kuolinpesissä päätökset on tehtävä yksimielisesti eli jokaisen osakkaan suostumus tarvitaan esimerkiksi puukauppaan. Tämä voi aiheuttaa ristiriitoja osakkaiden välille ja jumittaa metsäomaisuuden hoidon. Vaikealta tuntuvat hallinto voi johtaa myös välinpitämättömään asenteeseen metsätilaa kohtaan.</p> <p>Hallinnollisesti epäselvät, riitaiset kuolinpesät ja välinpitämättömät osakkaat voivat johtaa hoitamattomiin metsätiloihin, mikä ei ole metsänhoidollisesti tai metsäsektorin puolesta toivottavaa. Puukauppoja ei synny, jolloin puuraaka-ainetta ei siirry metsäsektorin käyttöön. Osakkaat eivät myöskään saa suurinta hyötyä kuolinpesän metsäomaisuudesta.</p> <p>Kuolinpesien osakkaiden tulisi olla tietoisia eri omistusmuotojen vaihtoehtoista, jotta osakkaat saisivat suurimman hyödyn metsäomaisuudesta. Tämä voi tarkoittaa esimerkiksi metsätilan myymistä ulkopuolisille tai yhtymän muodostamista.</p> <p>Opinnäytetyön tavoitteena oli tutkia kuolinpesiä metsänomistajina ja syitä miksi kuolinpesää ei ole purettu. Tarkoituksena oli selvittää, miten kuolinpesien metsänhoito on järjestetty ja onko kuolinpesillä suunnitelmia tulevaisuutta varten.</p> <p>Tutkimuksessa selvisi, että melkein puolet tutkimuksen kuolinpesistä ei suunnitellut omistusmuodon muuttamista ja syynä siihen oli tyytyväisyys nykytilaan, jota ei ole syytä muuttaa. Kuolinpesien metsätiloilla oli tehty myös metsänhoidollisia töitä ja hakkuita, mikä ei anna kuvaa passiivisista kuolinpesistä. Tämä hiukan yllätti, mutta selityksenä voi olla, ettei tutkimukseen saatu valittua oikeasti passiivisia kuolinpesiä, koska Metsäkeskuksen jakelusta ei vastannut täysin tutkimuksen ehtoja. Tutkimuksessa selvisi myös, että jos osakkaat suunnittelivat omistusmuodon muuttamista, niin todennäköisesti tehtäisiin perinnönjako, vaikka pelko metsätilan pirstaloitumisesta oli nähtävissä vastauksissa. Vaikuttaisi siis siltä, että kuolinpesät eivät ole tietoisia vaihtoehtoista omistusmuodoista. Tähän auttaneen ulkopuolinen aktivointi, jotta kuolinpesien osakkaat saisivat tietoa muista omistusmuodoista.</p>		
Asiasanat		
Kuolinpesä, metsätalous, metsäomaisuus, omistusmuodot		

Author (authors)	Degree	Time
Minttu Junnola	Bachelor of Natural Resources	March 2018
Thesis title Forests of inherited estates and their utilization		34 pages 5 pages of appendices
Commissioned by Suomen Metsäkeskus		
Supervisor Pasi Pakkala Esa Lappalainen (Suomen Metsäkeskus)		
<p>Abstract</p> <p>The subject of this thesis was inherited estates that were considered passive. The inherited estates should be temporary, but some estates may remain so indefinitely. Over time, new shareholders may be already involved due to deaths, and it will hinder the already rigid administration of the estate. In decision-making, decisions must be taken unanimously, i.e. the consent of each partner is needed, for example, in timber trade. This can cause conflicts between the shareholders and impede the management of forest property. Difficult administration can also lead to an indifferent attitude towards forest management.</p> <p>Administratively unclear, quarrelsome estates and indifferent shareholders can lead to untreated forest estates that are not desirable for forest or for the forest sector. No timber trades take place, and the wood raw material cannot be used on the forest sector. Nor do the shareholders benefit most from the forest of the estate. Shareholders should be aware of the alternatives of the different forms of ownership that would give the shareholders the greatest benefit from forest ownership. This may include, for example, the sale of forest estates to outsiders or forming a forest consortium.</p> <p>The purpose of the thesis was to investigate the inherited estates as forest owners and the reasons why the estates were not dismantled. The purpose was to find out how the forest of the estate had been arranged and whether the estates had plans for the future. The study was carried out as mailed survey to inherited estates.</p> <p>The study found that almost half of the inherited estates did not plan to change ownership and due to the satisfaction with the current state and because there was no reason to change it. Forestry work, and logging were also carried out in the forests of the inherited estates, which did not seem passive. This was a bit surprising, but it could be explained so that the study did not involve really passive estates since the distribution list at Metsäkeskus did not fully meet the conditions of the study. The study also found that if the shareholders planned to change the ownership structure, it would probably be a division of the inheritance, even though the worry about the fragmentation of forestry estates was seen in the responses. It would therefore seem that the shareholders were not aware of the alternative forms of ownership. This can be helped by external activation, so that the members of the estate can get information about other forms of ownership.</p>		
<p>Keywords estates, forestry, forms of ownership, inherited estates</p>		

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	6
2	KUOLINPESÄ JA SEN JÄRJESTÄYTYMINEN.....	7
2.1	Kuolinpesä.....	7
2.2	Osakkaat ja perimysjärjestys.....	7
2.3	Kuolinpesän hallinta.....	9
2.4	Hallintaoikeus.....	10
2.5	Perunkirjoitus.....	11
2.6	Ositus ja perinnönjako.....	11
2.7	Kuolinpesän verotus.....	13
3	KUOLINPESÄ METSÄNOMISTAJANA.....	13
3.1	Jakamaton kuolinpesä.....	13
3.2	Puukauppa.....	14
3.3	Kemera.....	15
4	VAIHTOEHDOT OMISTUSJÄRJESTELYILLE.....	15
5	TUTKIMUSAINEISTO JA MENETELMÄT.....	17
6	TULOKSET.....	18
6.1	Kaikki vastanneet kuolinpesät.....	18
6.2	Kuusi vuotta ja vanhemmat kuolinpesät.....	26
7	POHDINTA.....	28
7.1	Opinnäytetyön luotettavuus.....	28
7.2	Nykytilanteeseen tyytyväiset.....	29
7.3	Omistusmuodon muuttajat.....	30
7.4	Päättämättömät.....	30
7.5	Metsänhoitotyöt.....	31
7.6	Erot kaikkien vastanneiden ja yli kuusi vuotta vanhojen kuolinpesien kesken.....	33

7.7 Muut huomiot.....	34
LÄHTEET.....	35
LIITTEET	37

1 JOHDANTO

Vaikka kuolinpesä kuuluisi olla vain väliaikainen, niin siihen tilaan voi kuitenkin jäädä määräämättömäksi ajaksi. Kuolinpesät ovat hallinnollisesti jäykkiä, koska jokaisen päätöksen tulee olla yksimielinen. Tämä voi jumittaa metsäomaisuuden hoidon ja aiheuttaa ristiriitoja osakkaiden välillä.

Riitaisat ja hallinnollisesti epäselvät kuolinpesät voivat johtaa hoitamattomiin metsätiloihin, mikä ei ole metsähoidollisesti tai metsäsektorin puolesta toivottavaa. Metsäsektorille haittana on, se että puukauppoja ei synny, jolloin puuraaka-ainetta ei saada. Osakkaat eivät myöskään tässä tapauksessa saa suurinta hyötyä kuolinpesän metsäomaisuudesta. Kuolinpesien osakkaiden tulisi olla tietoisia erilaisista vaihtoehdoista kuolinpesän purkuun ja sen metsäomaisuuden hyödyntämisestä, jotta osakkaat saisivat parhaimman mahdollisen hyödyn kuolinpesän metsäomaisuudesta itselleen. Tämä voi esimerkiksi tarkoittaa muun muassa metsätilan myymistä ulkopuolisille tai yhtymän muodostamista.

Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli empiirisesti tutkia kuolinpesiä metsänomistajina ja niiden syitä miksi omistusmuodoksi on jäänyt kuolinpesä. Tarkoituksena oli selvittää, miten kuolinpesien metsänhoito on järjestetty ja onko kuolinpesillä suunnitelmia tulevaisuutta varten.

Opinnäytetyön teoriaosuudessa käydään läpi kuolinpesä, sen muodostuminen ja siihen liittyvät hallinnolliset seikat. Teoriaosuudessa käydään läpi myös vaihtoehdot, miten kuolinpesä voidaan purkaa. Empiirisessä osassa tutkittiin kuolinpesien järjestäytyminen hallinnollisesti ja metsänhoidollisesti, joka saatiin selville lähetetyn kyselylomakkeen pohjalta. Tavoitteena oli saada selville, miten kuolinpesät ovat järjestäytyneet, miten hoitavat metsänhoidon ja onko pesillä suunnitelmia purun varalle.

Metsämiesten säätiö myönsi opinnäytetyölle apurahan.

2 KUOLINPESÄ JA SEN JÄRJESTÄYTYMINEN

2.1 Kuolinpesä

Kuolinpesä on taloudellinen kokonaisuus, joka muodostuu vainajan omaisuudesta ja veloista. Kuolinpesä ei ole oikeushenkilö, vaan se on osakkaiden muodostama *väliaikainen* henkilöyhteenliittymä. Kuolinpesä muodostuu heti kuolinpäivänä. Osakkaina ovat lakimääräiset perilliset, leski ositukseen saakka ja yleistestamentin saajat. Leski ei kuitenkaan ole osakas, jos puolisoilla oli lesken avio-oikeuden poissulkeva avioehto ja testamentti. (Kiviniemi & Havia 2016.)

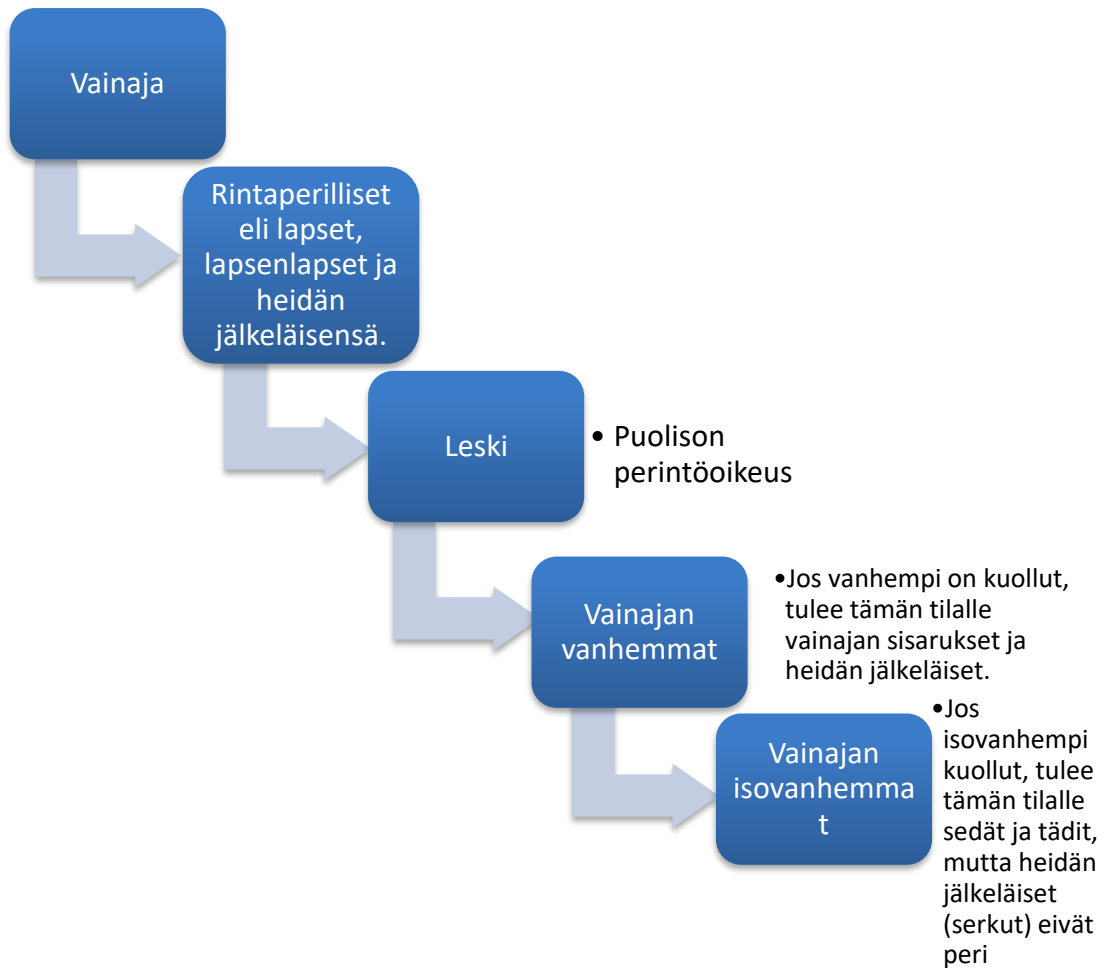
Vainajan velvoitteet ja sitoumukset koskevat kuolinpesää. Metsätaloudessa esimerkiksi vainajan tekemät puukaupat pysyvät voimassa, eivätkä kemera-hankkeisiin liittyvät toimeksiannot myöskään raukea. Kuolintapauksesta on viipymättä ilmoitettava organisaatioille ja viranomaisille. Kuolinpesä katsotaan purkautuneeksi, kun velat ja muut sitoumukset ovat hoidettu ja jäljelle jääneet varat on jaettu. (Kiviniemi & Havia 2017.)

2.2 Osakkaat ja perimysjärjestys

Kuolinpesän osakkaina ovat lakimääräiset perilliset eli vainajan jälkeläiset, leski ja yleistestamentin saajat, jotka ovat niin sanottuja ulkopuolisia osakkaita.

Perimysjärjestys (kuva 1) menee niin, että ensisijaisina perijöinä ovat lapset tai lapsenlapset, joita kutsutaan rintaperillisiksi. Jos vainajalla ei ole jälkeläisiä, hänet perii leski. Kun vainajan leski kuolee, palautuu omaisuus vainajan sukuun. Jos vainaja ei ollut naimisissa, menee omaisuus hänen vanhemmilleen, ja kuolleen vanhemman tilalle tulee vainajan sisarukset ja heidän jälkeläiset. Ja jos näitä edellä mainittuja perillisiä ole, niin vainajan isovanhemmat perivät ja kuolleen isovanhemman tilalle tulee vainajan sedät ja tädit, mutta heidän jälkeläisensä eli serkut eivät peri. (Kiviniemi & Havia 2016.) Jos perijöitä ei ole,

omaisuus menee valtiolle.

Kuva 1. Perimysjärjestys (Kiviniemi & Havia 2016.)

Avopuoliso on jäämistöä jaettaessa vieras (Kiviniemi & Havia 2016). Ilman testamenttia avopuoliso ei peri. Rekisteröidyllä parisuhteella on samanlaiset taloudelliset vaikutukset kuin avioliitolla (Kiviniemi & Havia 2016.) Laki rekisteröidystä parisuhteesta oli voimassa 9.11.2001 – 1.3.2017.

2.3 Kuolinpesän hallinta

Osakkaiden tulee hallita kuolinpesää yksimielisesti. Osakkaat edustavat kuolinpesää kolmatta henkilöä vastaan sekä kantavat ja vastaavat kuolinpesää koskeissa asioissa. (Perintökaari 5.2.1965/40.) Hallinta yksimielisesti tarkoittaa, että jos yksikin osakas vastustaa jotakin päätöstä, sitä ei voida toteuttaa.

Kuolinpesän asianosaiset voivat kuitenkin järjestää kuolinpesän hallinnon haluamallaan tavalla (kuva 2). Osakkaat voivat tehdä suullisia ja kirjallisia sopimuksia tai antaa valtuuksia haluamilleen tahoille. (Kiviniemi & Havia 2011.)

Kuva 2. Kuolinpesän hallinnon vaihtoehdot (Kiviniemi & Havia 2011.)

Jos yksikin osakas kokee, että kuolinpesän asioita ei hoideta hyvin, voi hän vaatia jäämistön pesänselvittäjää hallintoon. Muita syitä pesänselvittäjään ovat kuolinpesän suuri velkaisuus ja osakkaiden erimielisyydet, jotka estävät kuolinpesän järkevän hoitamisen. Hakemus pesänselvittäjästä tehdään vainajan viimeisen kotipaikan käräjäoikeudelle ja ennen määräämistä muita osakkaita on kuultava. Pesänselvittäjä tulisi olla puolueeton ja hakija voi ehdottaa pesänselvittäjää. Kun tuomioistuin on antanut määräyskirjan pesänselvittäjästä, syrjäyttää se osakkaat kuolinpesän hallinnasta. Tällöin pesänselvittäjä edustaa kuolinpesää ja hallinnoi sen omaisuutta. Pesänselvittäjä voi

muun muassa myydä puustoa metsätilalta, mutta maapohjaa vain osakkaiden suostumuksella tai oikeuden luvalla. (Kiviniemi & Havia 2017.)

Alussa kuolinpesän juoksevat asiat voidaan hoitaa ilman osakkaiden erillistä valtuutusta väliaikaisella hallinnalla, jolla hoidetaan kuolinpesän juoksevat asiat ja turvataan kuolinpesän omaisuutta. Vainajan leskellä, ainoalla perillisellä tai hänen luonaan asuneella kuolinpesän osakkaalla on laillinen oikeus ja velvollisuus ryhtyä heti hoitamaan vainajan omaisuutta (Kiviniemi & Havia 2016). Jos edellä mainittuja ei ole, oikeus ja velvollisuus omaisuuden haltuunottoon on sillä, jolle se ”olosuhteisiin lähinnä kuuluu”. Tämä voi tarkoittaa naapurua, yhtiökumppania tai työtoveria. Poliisilla on myös velvollisuus ottaa omaisuus haltuun, jos muuta henkilöä ei ole. Omaisuuden haltuunottajalla on velvollisuus ilmoittaa kuolemantapauksesta osakkaille tai ilmoittaa siitä oikeudelle. (Perintökaari 5.2.1965/40.)

Kuolinpesän juoksevat asiat voi tilapäinen haltuunottaja hoitaa ilman nimenomaista valtuutusta. Hän voi esimerkiksi maksaa normaaliin asioiden hoitoon kuuluvat laskut vainajan pankkitililtä. (Kiviniemi & Havia 2016.) Esimerkkeinä tällaisista kuluista ovat hautajais- ja sairaalakulut, verot, vuokrat, vakuutusmaksut, sähkö- ja puhelinlaskut. Tarkoituksena on kuolinpesän omaisuuden hoito ja turvaaminen pesänselvitykseen asti.

2.4 Hallintaoikeus

Metsäkiinteistön omistuksen vaihtuessa voidaan pidättää hallintaoikeus, jolloin omistus siirtyy uudelle omistajalle, mutta metsän hallinta- eli käyttöoikeus jää luopujille. (Metsäkeskus 2016a.) Hallintaoikeus voidaan pidättää, lahjoittaa tai testamentata määräaikaisena tai elinikäisenä. Hallintaoikeuden pidättäminen on melko yleinen keino alentaa lahjaveroa (Kiviniemi & Havia 2017.) Hallintaoikeuden haltija on varsinainen metsätalouden harjoittaja eli hän saa puukauppatulot, ja on vastuussa metsänhoitokuluista ja metsäveroista. Haltijalla on oikeus hakata metsää vuotuisen kasvun arvon verran (Metsäkeskus 2016a).

Testamenttiin perustuva hallintaoikeutta ei kirjata erityisenä oikeutena, vaan se merkitään vallintarajoituksena lainhuuto- ja kiinnitysrekisteriin tavallisen

lainhuudon yhteydessä. Muuten hallintaoikeus haetaan erityisen oikeuden kirjaamisena Maanmittauslaitokselta. (Kiviniemi & Havia 2017.)

Leskellä on elinikäinen hallintaoikeus puolisonsa jäämistöön kuten metsään. Tällöin kyseessä on niin sanottu heikko hallintaoikeus ja sen alaisen omaisuuden rintaperilliset saavat halutessaan jakoon ja hallintaoikeus päättyy, kun jako on lainvoimainen. (Kiviniemi & Havia 2017.)

2.5 Perunkirjoitus

Perunkirjoitus tulee toimittaa kolmen kuukauden kuluessa kuolemantapauksesta, jollei Verohallinnolta ole haettu hyväksytysti lisääaikaa hakemuksella nro 3626. Verohallinnolle perukirja on annettava kuukauden kuluessa perunkirjoituksesta, ellei lisääaikaa ole haettu ja annettu Verohallinnolta. (Verohallinto 2015.)

Perukirjassa luetteloidaan vainajan omaisuus ja velat, ja se selvittää minkälaisessa tilassa kuolinpesä on (Verohallinto 2015). Perunkirjassa tulee olla myös eloon jääneen puolison eli lesken varat ja velat. Jos puolisoilla on ollut yhteistä omaisuutta tai velkaa, sekin on perunkirjassa mainittava ja puolisoitten osuudet niistä. (Perintökaari 5.2.1965/40.)

Jos haluaa, osakasluettelon voi vahvistaa maistraatissa. Vahvistamista kannattaa hakea, koska monet viranomaiset ja organisaatiot vähintään toivovat sitä. Kun osakasluettelo on vahvistettu, laillisen omistusoikeuden todistamiseen ei tarvita virkatodistuksia eikä sukuselvityksiä. (Kiviniemi & Havia 2017.) Osakas voi myös luopua perinnöstään perunkirjoituksessa, jolloin voidaan välttää yhden sukupolven perintöverot (Kiviniemi & Havia 2011).

2.6 Ositus ja perinnönjako

Ennen perinnönjakoa on toimitettava ositus, jossa nähdään paljonko ja millaista omaisuutta on jaettavaksi perillisille ja testamentin saajille. Ositus tarkoittaa aviovarallisuuden purkua, jossa selvitetään, mikä varallisuus kuuluu leskelle ja mikä vainajan perillisille. (Kuolinpesän osakkaille.)

Lesken suostumuksella voidaan ennen ositusta tehdä osittainen perinnönjako. Käytännössä ositus ja perinnönjako tehdään yleensä samalla asiakirjalla. Ositus ja perinnönjako tulee kuitenkin olla erillään asiakirjassa. (Kiviniemi & Havia 2017.)

Osituksen suorittaa leski ja muut osakkaat sopimuksella, tai oikeuden määräämä pesänselvittäjä. Lainvoimaiseksi ositus tulee allekirjoituksessa heti, jos osituskirjassa on lauseke, jossa asianomaiset hyväksyvät osituksen ja sitoutuvat olemaan moittimatta sitä. (Kiviniemi & Havia 2017.)

Jos asianomaiset suostuvat, voidaan osituksessa tehdä omistusjärjestelyitä puolisoiden omaisuudesta. Näin esimerkiksi voidaan siirtää verottomasti lesken nimissä oleva metsätilan perillisten omaisuudeksi. (Kiviniemi & Havia 2017.)

Kun ositus on tehty, voidaan suorittaa perinnönjako. Jos perinnönjakoa ei ole tehty osituksen yhteydessä, on osakkaalla aina oikeus vaatia sitä. Jos sovintojakoa ei ole saatu aikaiseksi, voi osakas hakea oikeudelta pesänjakajaa, joka ryhtyy jakamaan kuolinpesää. Osakkaita kuultuaan pesänjakaja tekee yksin jakoon liittyvät ratkaisut ja allekirjoittaa jakokirjan yksin. Jos osakkaat pääsevät sopuun jaosta, niin sopimusjakokirjan allekirjoittavat kaikki osakkaat sekä kaksi todistajaa. (Kiviniemi & Havia 2017.)

Sovintojako tulee voimaan heti perinnönjakokirjan allekirjoittamisen jälkeen, jos asiakirjassa on lauseke, jossa osakkaat hyväksyvät jaon ja sitoutuvat olemaan moittimatta sitä. Muuten voidaan joutua odottamaan kuuden kuukauden riitauttamisaika, jonka jälkeen joudutaan hakemaan todistus vainajan viimeisen kotipaikan käräjäoikeudesta, ettei jakoa ole riitautettu. (Kiviniemi & Havia 2017.)

Kuolinpesä voidaan jättää myös jakamatta, koska ositukselle ja perinnönjaolle ei ole laissa määritetty aikarajaa (Kuolinpesän osakkaille.) Tällöin kyseessä on jakamaton kuolinpesä ja osakkaiden tulee hallita sitä yksimielisesti. Kuolinpesän voi myös jakaa osittain, vaikkapa jakamalla vain rahat ja arvopaperit ja jättää kiinteistöt jakamatta. (Koponen 2016.)

2.7 Kuolinpesän verotus

Perukirjan perusteella toimitetaan **perintöverotus**. Perintöveroa maksavat perilliset ja mahdolliset testamentinsaajat. (Verohallinto 2017a) Perintöverotus on toimitettava 10 vuoden sisällä vainajan kuolemasta, muutoin maksuvelvollisuus vanhenee. Perintöveroa maksetaan vähintään 20 000 euron perintöosuudesta, kun osuudesta on ensin vähennetty puoliso- tai alaikäisyysvähennys (Kiviniemi & Havia 2017). Verohallinnolta löytyy perintöverolasakuri (Verohallinto s.a).

Jakamaton kuolinpesä on erillinen verovelvollinen. Tämä tarkoittaa, että verotettava tulo ja tappio lasketaan kuolinpesälle, eikä osakkaille. Näin ollen pesästä jaettavaa tuloa ei enää veroteta. (Kiviniemi & Havia 2011.) Kuolinpesän osakkaat ovat kuitenkin yhteisvastuullisesti vastuussa veroista (Verohallinto 2017a). Tappiot, jotka voidaan vähentää tuloista 10 vuoden aikana, tulevat myös kuolinpesälle pelkästään, eivätkä siirry osakkaille (Huupponen 2017). Pääomatuloista, kuten puunmyyntituloista, maksetaan 30 % veroa 30 000 euron asti ja siitä ylittävästä osasta 34 % (Verohallinto 2017a). Kuolinpesä on verotuksellisesti järkevä omistusmuoto, jos osakkaina on lapsia tai opiskelijoita, jolloin kuolinpesän tulot eivät vaikuta heidän sosiaalietuuksiin tai opintotukeen (Jauhiainen 2016).

3 KUOLINPESÄ METSÄNOMISTAJANA

3.1 Jakamaton kuolinpesä

Jakamattomassa kuolinpesässä kaikki osakkaat ovat yhdenvertaisessa asemassa riippumatta perintöosuudesta. Osakkaiden tulee olla myös yksimielisiä päätöksissä, koska jakamattomassa kuolinpesässä ei ole enemmistö- tai vähemmistö- päätöksiä. Leskellä voi kuitenkin olla hallintaoikeus, mutta jos hän ei sitä käytä, hallitsevat osakkaat sitten kuolinpesää. (Kiviniemi & Havia 2017.)

Yksimielisyydestä kuitenkin voidaan poiketa, jos on kiireellisiä toimenpiteitä, kuten pilaantumisvaarassa olevien puiden poisto metsästä myrskyn jäljiltä tai eräät kemeran 28. §:n mukaiset hankkeet (Kiviniemi & Havia 2017).

Koska kuolinpesässä vaaditaan yksimielisyyttä päätöksissä, voi se jumiuttaa koko kuolinpesän metsäomaisuuden hoidon. Osakas on kuitenkin korvausvas- tuussa, jos hän on aiheuttanut vahinkoa kieltämällä toimenpiteen, joka olisi ol- lut tarpeellinen jäämistön hoitamiseksi. (Kiviniemi & Havia 2017.)

Lainhuutoja kiinteistöistä kuolinpesän ei tarvitse tehdä, joten kuolinpesä voi myydä metsäkiinteistön, vaikka sillä ei ole lainhuutoa nimissään. Jos osakkaat haluavat, he voivat hakea yhteisesti selvennyslainhuudon kuolinpesän kiinteis- töön. Tämä helpottaa muun muassa kiinteistön myyntiä, koska ostaja voi olla tällöin varma myyjän valtuuksista. (Kiviniemi & Havia 2017.)

3.2 Puukauppa

Puukaupassa tarvitaan jokaisen osakkaan suostumus tai valtuutus. Jos jolta- kin osakkaalta puuttuu suostumus tai valtuutus, niin hän voi halutessaan estää puukaupan jopa poliisin avustuksella. Jo kauppakirjan allekirjoittaneet voivat joutua vastuuseen, jos näin käy. (Kiviniemi & Havia 2017.)

Puukaupan tulonjako suoritetaan tavallisesti osakkaiden omistusosuuksien suhteessa. Kuolinpesän osakkaiden kuitenkin kannattaa huomioida tulevat metsänhoitotöiden kulut ja arvioida koska tilalta seuraavan kerran saadaan puukauppa- tai muita tuloja. (Kiviniemi & Havia 2017.)

Jos kuolinpesä on arvolisävelvollinen, on kaupan päälle maksettu 24 % arvön- lisäveroa kauppahinnasta, ja se on pystyttävä tilittämään seuraavan vuoden helmikuun lopussa verottajalle (Kiviniemi & Havia 2017).

Puukauppa-asiakirjoihin tulee muistaa kirjata kuolinpesän y-tunnus, eikä osak- kaan henkilötunnusta. Jos näin tekee, voi ennakkopidätysten ja arvolisävero- jen kohdentaminen mennä väärin. (Kiviniemi & Havia 2017.)

3.3 Kemera

Kemeran eli kestävän metsätalouden määräaikaisen rahoituslain hankkeissa on poikettu kuolinpesien yhteishallintoperiaatteesta. Säännökset ovat muo-
toiltu koskemaan yhtymien osakkaita, mutta niitä sovelletaan myös jakamatto-
miin kuolinpesiin. (Kiviniemi & Havia 2017.)

Yhteisomistajat, joilla on vähintään neljännesosa tilasta omistuksessaan, saa-
vat ryhtyä koko tilan kattavaan rahoituslain hankkeeseen ja ottaa siitä vastaan
tukea, jos he luopuvat toteuttamiskustannusten vaatimisesta muilta yhteis-
omistajilta (Kiviniemi & Havia 2017).

4 VAIHTOEHDOT OMISTUSJÄRJESTELYILLE

Koska metsätilastot osoittavat, että kuolinpesien metsätalous on keskimäärin
muita metsänomistajia passiivisempaa (Kiviniemi & Havia 2017), on hyvä
miettiä syitä siihen ja vaihtoehtoja omistusjärjestelyille.

Syitä passiivisuuteen ovat ajan ja tietämyksen puute ja kaukainen metsien si-
jainti osakkaiden asuinpaikasta (Kiviniemi & Havia 2017). Syyt voivat kuitenkin
olla monisyisempiä (Hänninen & Leppänen 2016). Muita syitä voivat olla myös
metsätilan vähäinen taloudellinen merkitys kuolinpesälle tai jännitteet osakkai-
den välillä (Kiviniemi & Havia 2017).

Vaihtoehtoja kuolinpesän metsätilalle ja sen hallinnalle on esimerkiksi:

- kuolinpesän pitäminen omistusmuotona
- metsätilan jakaminen erillisiksi palstoiksi osakkaille
- kuolinpesän purku yhtymäksi
- liittyminen yhteismetsään tai oman yhteismetsän perustaminen
- kuolinpesän jakaminen omaisuuslajien mukaan
- metsätilan myynti (Kyllönen 2017).

Huonoimmat vaihtoehdot ovat kuolinpesän pitäminen omistusmuotona ja met-
sätilan jakaminen erillisiksi palstoiksi. Kuolinpesän pitäminen omistusmuotona
ei tuo mitään muutosta kuolinpesän metsätilalle ja passiivisuus voi jatkua. Tie-
tenkin jos osakkaat hankkisivat metsänhoidon palvelut alan toimijalta, niin
metsätilan puustoa hoidettaisiin. Ennallaan pitäminen voi aiheuttaa sen, että
kuolinpesän sisälle muodostuu kuolinpesä osakkaan kuollessa, jolloin hallinta

vaikeutuu. Osakkaat voivat kuitenkin tehdä yhteishallintosopimuksen, joka helpottaa hallintaa. (Kyllönen 2017)

Metsätilan jakaminen osakkaiden kesken omiksi tiloiksi voi aiheuttaa ristiriitoja osakkaiden kesken: saivatko kaikki samanarvoisen osan, onko tila oikeasti tuottava ja helposti hallittava? Parempia vaihtoehtoja ovat kuolinpesän purku yhtymäksi, yhteismetsään liittyminen tai sen perustaminen, jako omaisuuslajien mukaan ja metsätilan myynti. Näillä edistettäisiin passiivisuuden vähene- mistä koska metsätila todennäköisesti siirtyisi metsänhoidosta kiinnostuneille henkilöille ja helpotettaisiin metsätilan hallintaa. (Kyllönen 2017.)

Yhtymäksi muuttamalla voidaan myös saavuttaa veroetuja, jos osakkaat ha- luavat myydä osuutensa. Kuolinpesäosuuden myyjälle tulee luovutusverojen maksu, eikä ostaja saa metsävähennystä, koska kuolinpesäosuus on irtainta omaisuutta. Yhtymäosuus on taas kiinteää omaisuutta, jolloin osuuden myynti lähiomaiselle on verovapaa tietyin ehdoin ja ostaja saa metsävähennyksen. (Kyllönen 2017.) Yhtymä ei ole erillinen verovelvollinen, vaan laskentayksikkö, joten sen tulos tai tappio lasketaan verotettavaksi osakkaille heidän omistus- osuuksien mukaan (Kiviniemi & Havia 2017).

Yhteismetsään liittyminen tai sen perustaminen toimii, jos osakkaat haluavat omistaa metsää, mutta eivät ehdi tai jaksaa hoitaa metsäasioita. Perustaminen toimii, kun halutaan pitää iso metsäomaisuus eheänä ja vaikkapa yhdistää muita suvun metsiä yhtenäiseksi kokonaisuudeksi. (Kiviniemi & Havia 2017.) Yhteismetsissä ylin päättävä elin on osakaskiinteistöjen omistajista koostuva osakaskunnan kokous ja osakkaana voi olla yksityishenkilö, kuolinpesä, yh- tymä tai yhteisö (Metsäkeskus 2016b). Kuolinpesää ei siis tarvitse lopettaa tai muuttaa yhtymäksi, jotta voisi liittyä yhteismetsään. Yhteismetsän osakkaat ei- vät vastaa henkilökohtaisesti osakaskunnan velvoitteista (Kiviniemi 2015).

Kuolinpesän jakaminen omaisuuslajien mukaan toimii, kun osakkaat ovat yh- teisymmärryksessä ja tietävät mitä haluavat (Kyllönen 2017). Tällä tavalla saataisiin metsätila sille, jota kiinnostaa sen hoito.

Jos kellään osakkaista ei ole kiinnostusta metsätilaan, eikä halua myöskään omistaa sitä, niin paras vaihtoehto on myydä metsätila vieraalle. Osakkaat voivat myydä kuolinpesän omaisuutta, vaikka perinnönjakoa ei olisi tehty. Verotuksellisesti on järkevämpää muodostaa yhtymä, jonka jälkeen myydään osuudet. (Kiviniemi & Havia 2017).

5 TUTKIMUSAINEISTO JA MENETELMÄT

Tutkimus toteutettiin empiirisenä tutkimuksena. Tarkoituksena oli selvittää kuolinpesien metsäomaisuutta ja sen hoitoa. Tutkimuksen kyselylomake lähetettiin postitse valituille kuolinpesille. Kyselylomakkeita lähetettiin 669 kpl 9. ja 16.6.2017 ja niiden viimeinen palautuspäivä oli 21.7.2017. Palautuskuorissa oli postimaksu maksettu ja ne palautettiin Suomen Metsäkeskuksen Mikkelin toimipisteelle. Vastausten saamiseksi arvottiin Sujuvasti seuraavalle-kirja ja Metsäkeskus-oheistuotteita.

Kuolinpesät valittiin Metsäkeskuksen tietokannasta tietyillä ehdoilla. Ehtoina oli, että metsäomistuksen koko oli vähintään 10 ha, kuolinpesän ikä oli yli 5 vuotta ja kuolinpesä olisi Metsäkeskuksen Kaakkoisella palvelualueella. Näillä haku ehdoilla Metsäkeskuksen työntekijät loivat jakelulistat, joiden tietojen perusteella kyselylomakkeet lähetettiin. Jakelulistalla oli kuitenkin kuolinpesiä, jotka olivat alle 5 vuotta vanhoja ja metsäomaisuuden koko oli alle 10 ha. Tämä selvisi, kun vastauksia alettiin tarkistella. Selitystä tälle ei löytynyt, mutta työn ohjaaja Esa Lappalaisen mukaan tämä ei haitannut tutkimusta.

Vastauksia tuli määräaikaan mennessä 116 kpl. Vastausprosentti oli 17 %.

Kyselylomakkeita palautettiin tyhjinä seuraavin syin:

- 13 kuolinpesää oli lopetettu
- Yksi kuolinpesä oli muutettu kiinteistöyhtymäksi
- Yhdellä kuolinpesällä ei enää ollut metsäomaisuutta.
- Yhden vastauksen mukaan vainajan kuolinpesän osakkaalla ei ole osuutta metsätilaan, jonka omistaa kuolinpesä, jonka osakas vainaja oli.

Yhteensä 100 kpl vastauslomakkeita käytettiin tutkimukseen, joten todellinen vastausprosentti oli 15 %. Virheellisen tai tuntemattoman osoitteen takia vastauskuoria palautui 42 kpl.

Tulokset laskettiin IBM SPSS STATISTIC 2.4 -tilasto-ohjelmalla. Tulosten analysoinnissa ja laskennassa käytettiin frekvenssijakaumia ja ristiintaulukointia.

6 TULOKSET

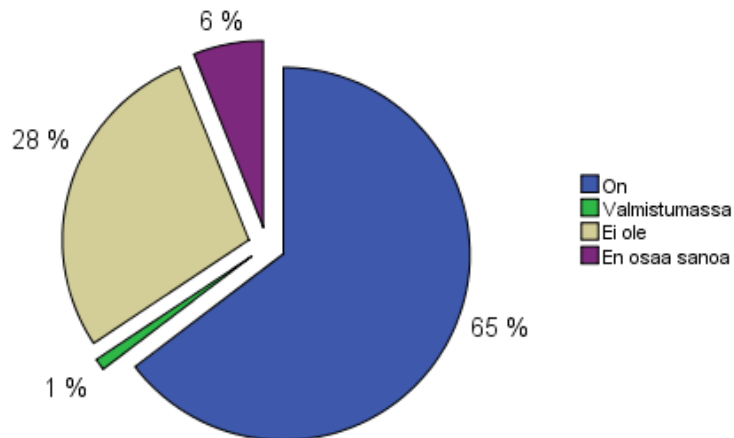
6.1 Kaikki vastanneet kuolinpesät

Kuolinpesien iän keskiarvo oli 13 vuotta. Nuorin kuolinpesä oli muodostunut vuonna 2017 ja vanhin oli 106 vuotta. 98 kuolinpesää oli vastannut kuolinpesän iän. Osakkaiden keski-ikä oli 58 vuotta. Osakkaiden iät oli ilmoittanut 95 kuolinpesää.

Kuolinpesien pinta-alan keskiarvo oli 26 hehtaaria. Pienin tila oli 3 hehtaaria ja suurin oli 105,5 hehtaaria. Keskiarvoltaan tilat olivat pienempiä kuin keskimääräinen metsätila, joka on 30,1 hehtaaria (Suomen Metsäyhdistys 2016.) Metsätilan hehtaarimäärän oli ilmoittanut 96 kuolinpesää.

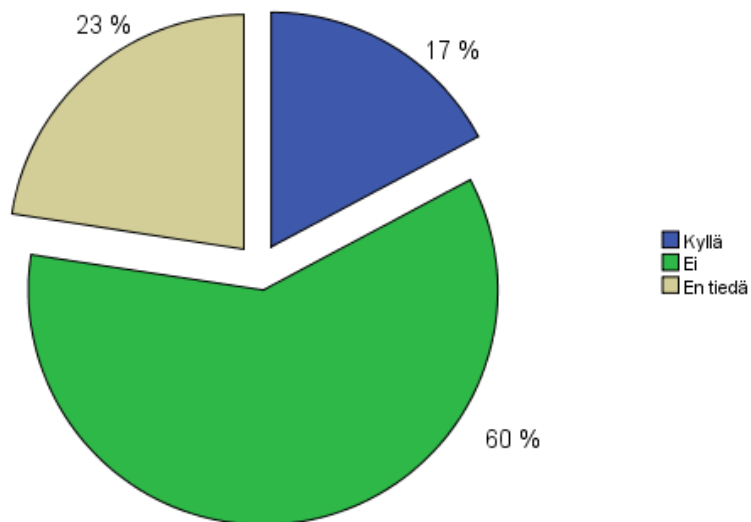
Samalla paikkakunnalla kuin kuolinpesän metsätila asui keskimäärin 1 osakas/kuolinpesä.

Kuolinpesistä 65 %:lla oli metsäsuunnitelma, 28 %:lla ei ollut, 6 % ei osannut sanoa onko sitä ja 1 %:lle se oli valmistumassa (kuva 3). Keskiarvo metsäsuunnitelman iälle oli 8 vuotta. Uusin metsäsuunnitelma oli valmistunut vuonna 2017 ja vanhin oli 26 vuotta vanha. Kuolinpesistä 99 vastasi kysymyseen.

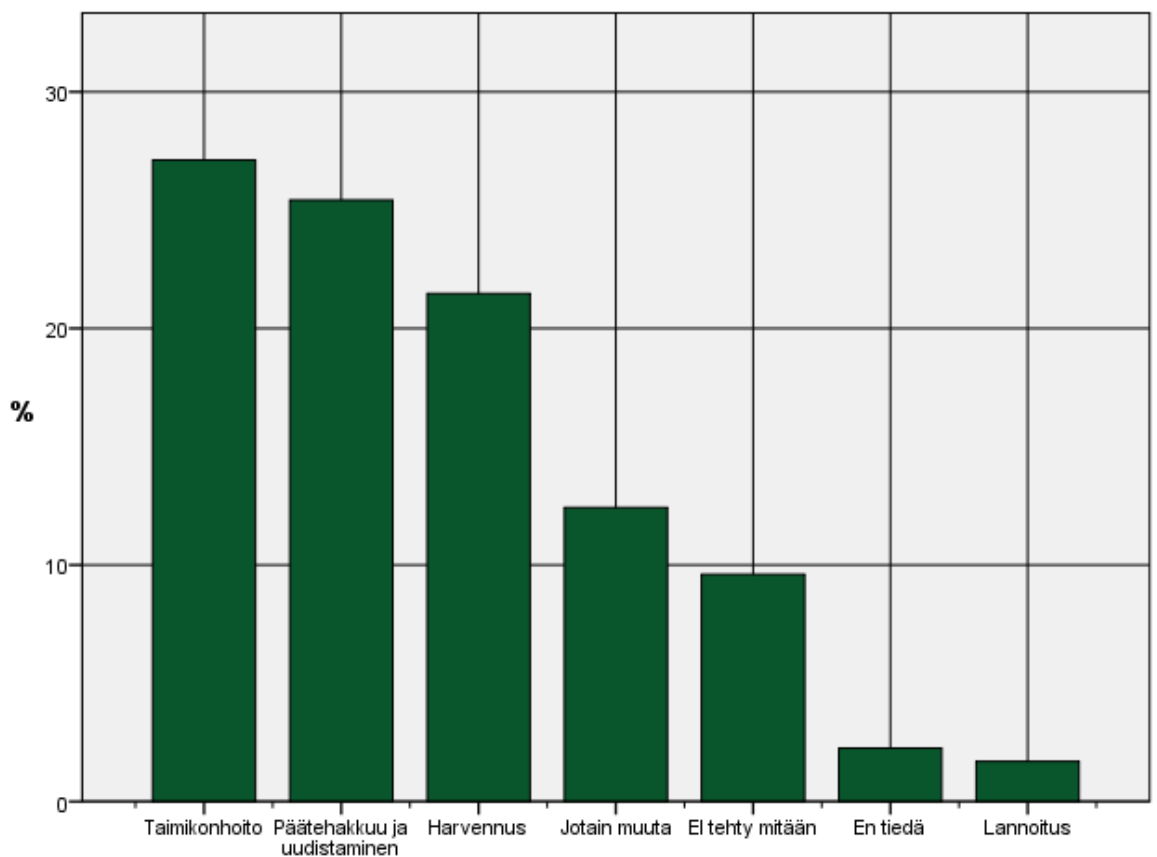
Kuva 3. Kuolinpesien metsäsuunnitelmien tilanne, n=99.

Selvennyslainhuutoa ei ollut tehnyt 60 % kuolinpesistä, 23 % ei tiennyt sen tekemisestä ja 17 % oli sen tehnyt (kuva 4). Kuolinpesistä 93 vastasi

Kuva 4. Kuolinpesien selvennyslainhuudon tila, n=93.

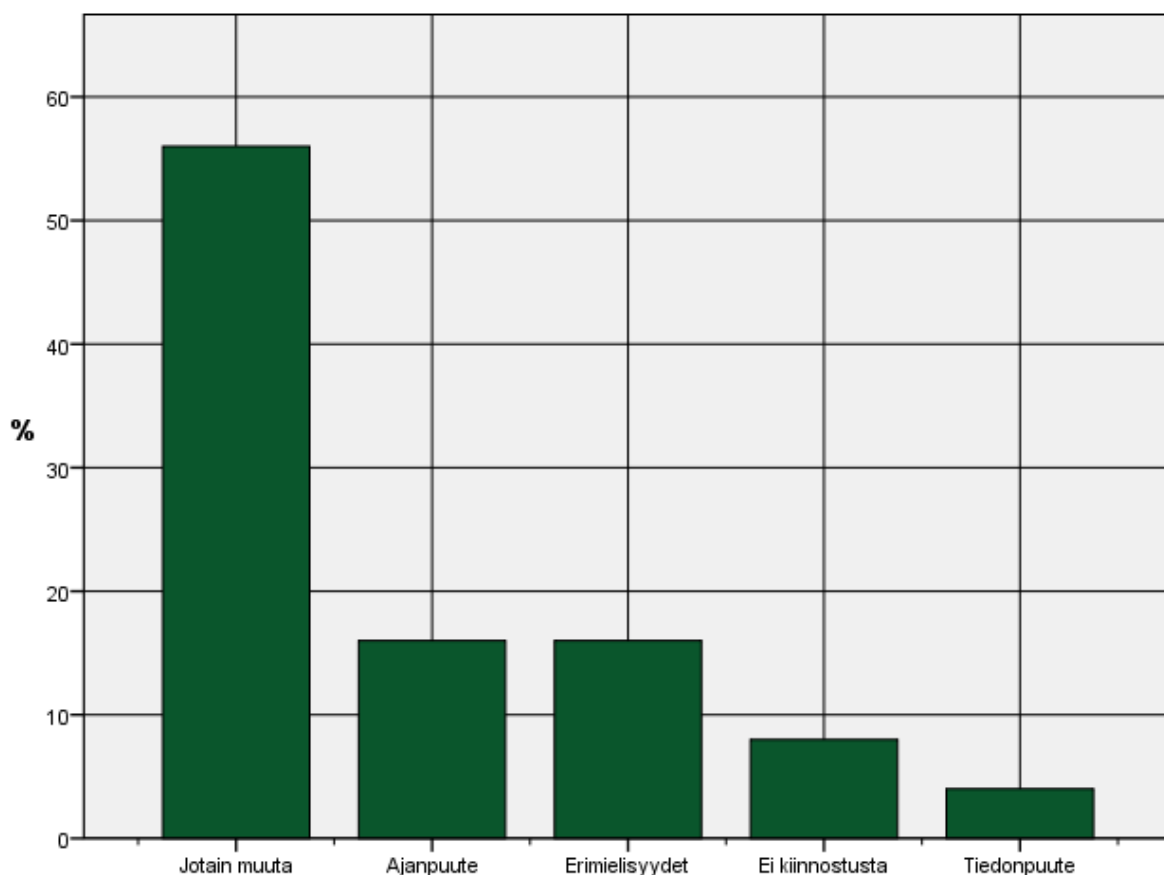
Viimeksi tehdyksi metsänhoitotöiksi kuolinpesät ilmoittivat taimikonhoidon (27 % vastaajista), päätehakkuun ja uudistamisen (25 %), lannoituksen (2 %) ja jotain muuta (12 %) (kuva 5). Jotain muuta oli muun muassa polttopuiden ottoa, tiestön parantamista, metsänviljelyä, ojalinjojen hakkuuta, tuulenkaatojen poistoa, peltojen metsitystä, metsäojitusta, ylispuuhakkuuta ja luvaton saha-
puuhakkuu, jonka osakkaan veli oli tehnyt. Kuolinpesistä 2 % ei tiennyt mitä metsässä on tehty ja 10 %:ssa tapauksista metsässä ei ole tehty mitään. 97 kuolinpesää vastasi viimeisimpiin metsänhoitotöihin

Kuva 5. Viimeisimmät kuolinpesien metsissä tehdyt työt, n=97.

Päätehakkuu ja uudistaminen oli tehty keskimäärin 9 vuotta sitten. Uusin päätehakkuu ja uudistaminen olivat vuonna 2017 ja vanhin oli tehty 27 vuotta sitten. Harvennushakkuuta oli tehty keskimäärin 7 vuotta sitten. Uusin harvennushakkuu oli vuodelta 2017 ja vanhin oli tehty 22 vuotta sitten. Taimikonhoitoa oli tehty keskimäärin 5 vuotta sitten. Uusin taimikonhoito oli tehty vuonna 2017 ja vanhin 17 vuotta sitten.

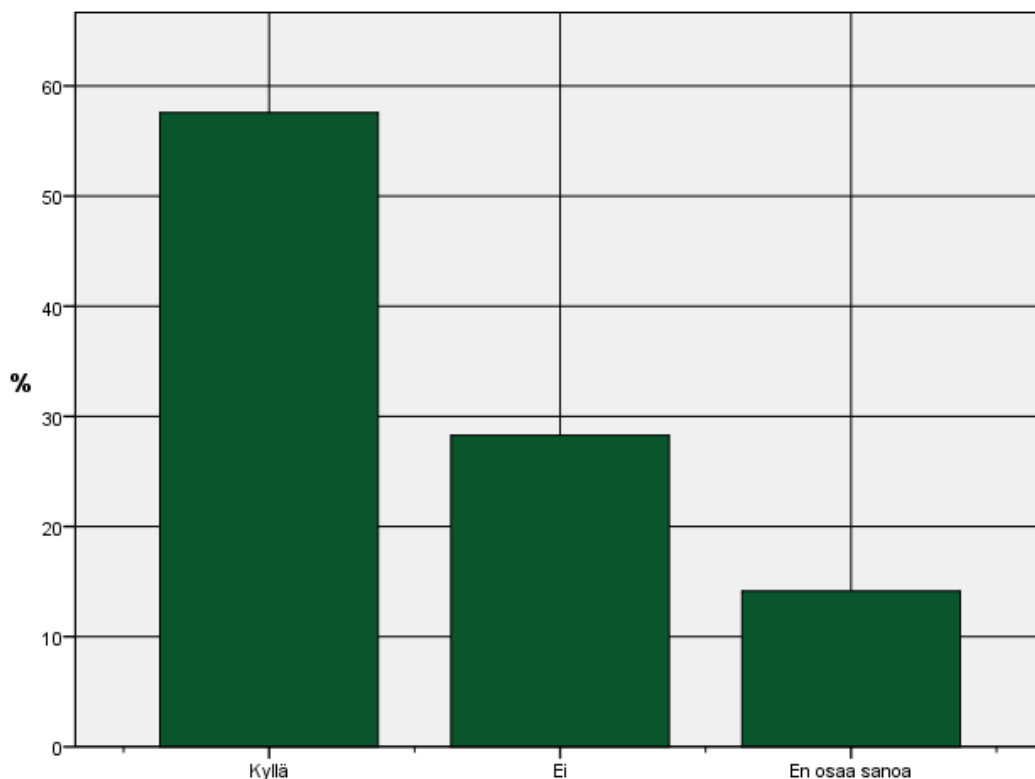
Ne, jotka eivät olleet tehneet metsässä mitään, vastasivat miksi ei ole tehty. Syinä oli ajanpuute (16 % vastaajista), erimielisyydet (16 %), ei ollut kiinnostusta (8 %), tiedonpuute (4 %) ja 56 %:lla syynä oli muu (kuva 6). Muina syinä oli kirjattu metsätilan pienuus, lesken hallintaoikeus, kuolinpesän riittäisyys ja yhteisymmärryksen puute. Kolme kuolinpesää ilmoitti, että metsätilalla ei ole tehty mitään luonnonsuojeluisista syistä. Kuolinpesistä 25 oli vastannut kysymykseen.

Kuva 6. Syyt miksi metsässä ei olla tehty mitään, n=25.

Tyytyväisiä kuolinpesän metsäomaisuuden hoitoon oli 79 % 21 % ei ollut tyytyväisiä. Vapaan sanan kohdassa avattiin enemmän tyytymättömyyden syitä kuin tyytyväisyyden syitä. Tyytymättömyyden syinä mainittiin muun muassa osakkaiden riittäisyys ja erimielisyydet, jotka estävät metsänhoidolliset toimenpiteet. Esille tuli myös, vaikka yhtä osakasta ei ole valtuutettu muiden puolesta hoitamaan metsäasioita, niin tämä yksi osakas tekee hoitotöitä kuten rai-vausta. Jos tyytyväisiä oltiin, niin se kerrottiin johtuvan osakkaiden samanmie- lisydestä ja samoista tavoitteista metsää kohtaan. Kysymykseen vastasi 90 kuolinpesää.

Kuolinpesä oli valittu 58 %:lla vastanneista tietoisesti omistusmuodoksi, 28 % ei tietoista valintaa ollut tehty ja 14 % ei osannut sanoa (kuva 7). Kysymykseen vastasi 99 kuolinpesää.

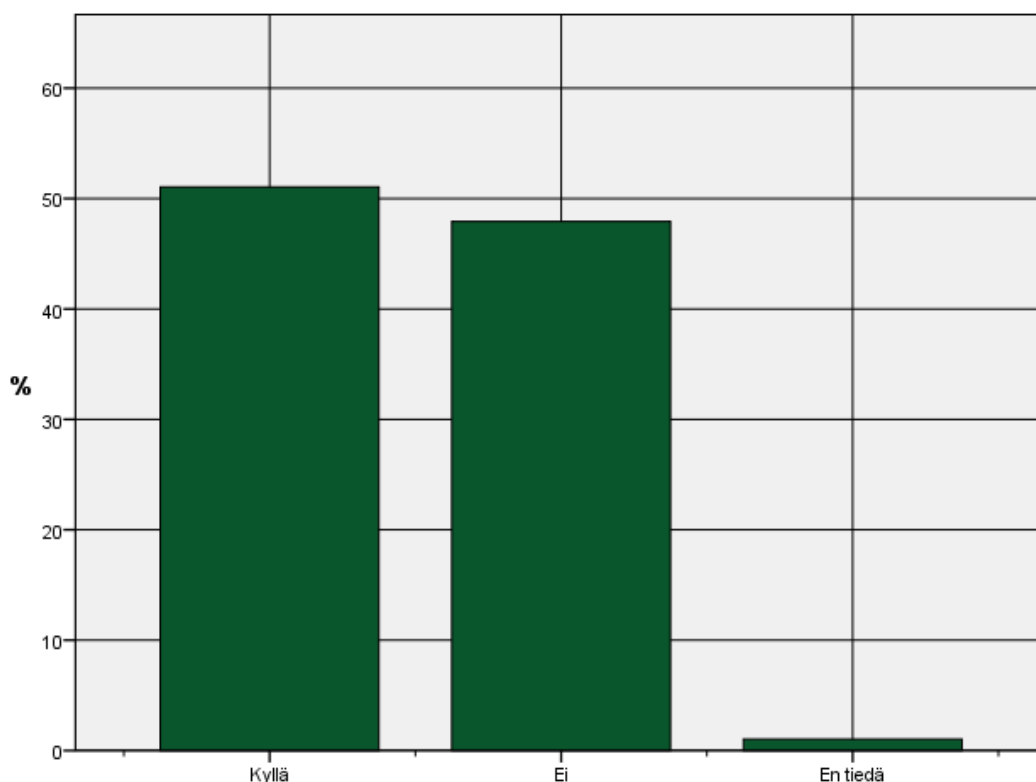
Kuva 7. Kuolinpesä tietoinen valinta omistusmuodoksi, n=99.

Vapaassa sanassa kysyttiin miksi kuolinpesä on valittu omistusmuodoksi. Vastauksissa tuli esille, että siihen on vain ajaututtu ja ettei ole ollut tarvetta muuttaa omistusmuotoa. Teemana kuitenkin vastauksissa oli ”toistaiseksi”, tarkoittaen, että kuolinpesäksi on vaan jääty ja muutoksia ehkä tehtäisiin tulevaisuudessa. Syiksi miksi omistusmuotoa ei ole muutettu oli muun muassa helppous, lesken hallintaoikeus, verotus, vastahankaiset osakkaat ja ettei osakkailta ole varaa lunastaa osiaan. Osakkaita huoletti myös metsätilan pirstoutuminen pieniin tiloihin, jos jako tehtäisiin. Perusteluina kuolinpesäksi jäämiseksi oli myös metsätilalla sijaitseva suvun yhteinen vapaa-ajan vietto- paikka ja halu pitää metsätila suvulla.

Toisessa vapaan sanan kohdassa kysyttiin mitä hyötyjä ja haittoja kuolinpesästä on. Vastauksissa haittoina tulivat esille riitaisuudet ja osakkaiden erimielisyydet, jotka voivat hankaloittaa metsäomaisuuden hoitoa. Hallintaoikeus

ja osakkaiden suuri määrä mainittiin myös haittoina. Osa vastaajista esitti huolensa, että kun joku osakkaista kuolee, niin osakkaiden määrä vaan kasvaa ja hallinto siten hankaloituu. Sekä haittana että hyötynä esitettiin yksimielisyyden vaatiminen päätöksissä. Vastauksissa myös keuhuttiin kuinka helppoa on, kun kaikilla osakkailla on samat mielipiteet metsänhoidosta. Verotus esitettiin myös hyvänä puolena: kuolinpesän tulot eivät vaikuta esimerkiksi opiskelijan tai työttömän tukiin. Hyvänä puolena esitettiin myös, ettei tarvitse jakaa omaisuutta.

Kuolinpesissä 51 %:ssa oli joku osakas valtuutettu hoitamaan metsäasioita, 48 %:ssa ei ollut valtuutettu ja 1 % ei tiennyt asiasta (kuva 8). Kuolinpesistä 96 vastasi kysymykseen.

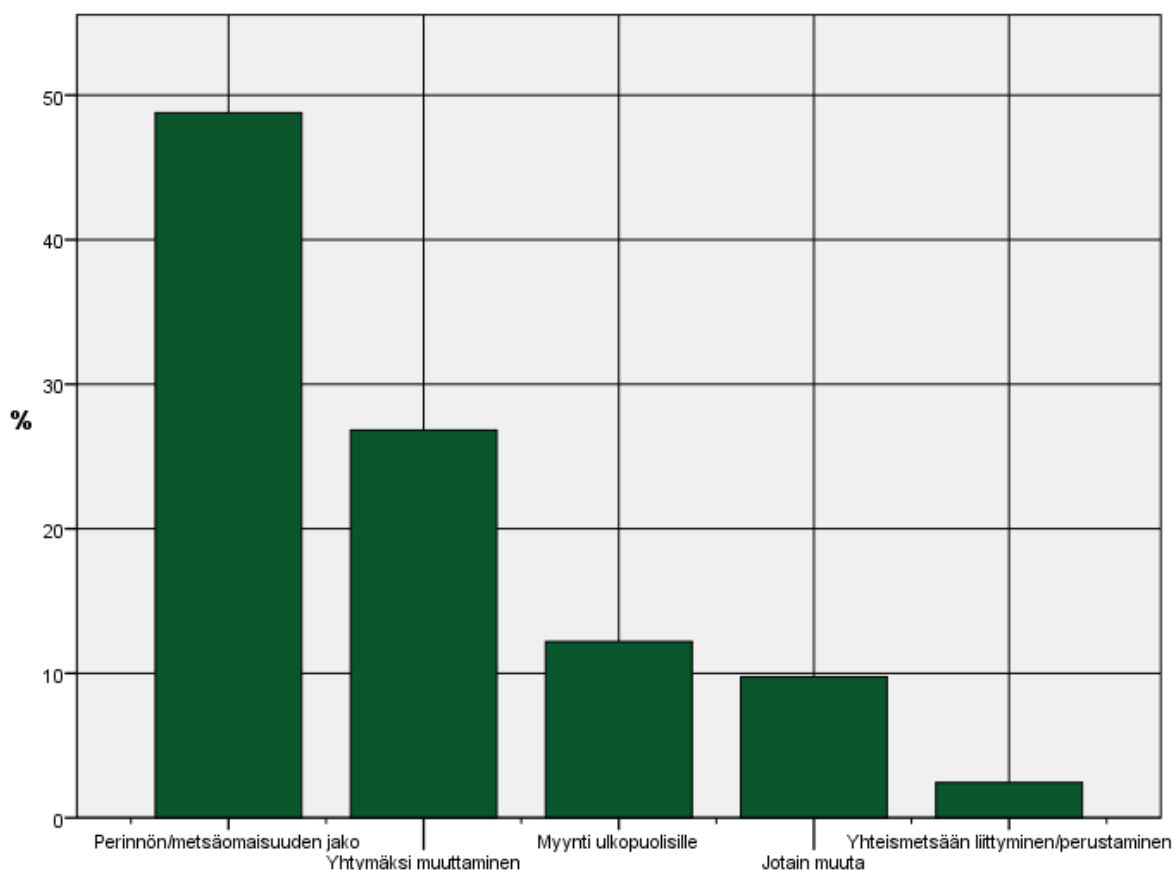

Kuva 8. Onko joku osakas valtuutettu hoitamaan metsäasioita, n=96.

Tulevaisuudessa 47 % kuolinpesistä ei suunnitellut omistusmuodon muuttamista, 38 % suunnitteli ja 15 % ei tiennyt onko suunnitelmia. Eniten omistusmuodon muuttajia on 5 vuotta ja nuoremmissa (21 %) kuolinpesissä ja vähiten 31 - 40 ja 41 - 50 vuotta vanhoissa (1 %). Niissä, jotka eivät aio muuttaa omis-

tusmuotoa, eniten oli myös 5 vuotta ja nuorempia kuolinpesiä (17 %) ja vähiten 51 - 60 vuotta ja yli 100 vuotta vanhoissa kuolinpesiä (1 %). Yli 100-vuotiaita kuolinpesiä oli vain yksi. 95 kuolinpesää vastasi kysymykseen.

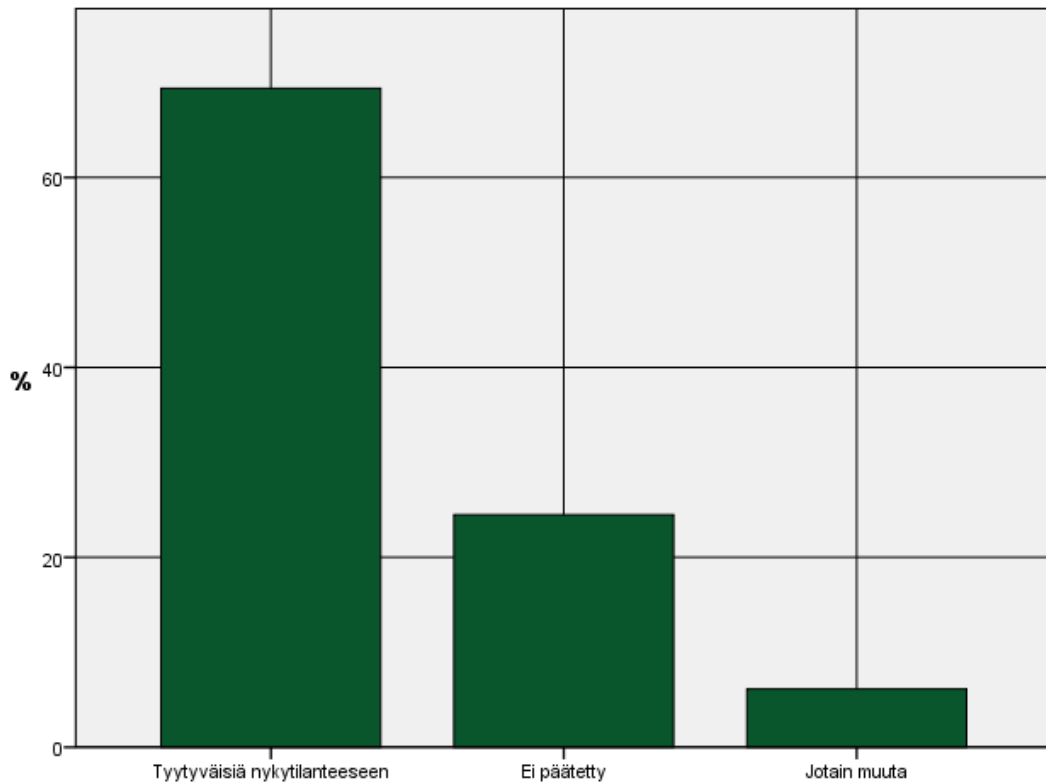
Ne, jotka suunnittelivat omistusmuodon muuttamista, vastasivat mikä oli suunnitelma omistusmuodon muuttamiseksi. Kuolinpesistä 49 % tekisi perinnön/metsäomaisuuden jaon, 27 % muuttaisi yhtymäksi, 12 % myisi metsän ulkopuolisille, 2 % liittyisi yhteismetsään tai perustaisi yhteismetsän ja 10 % vastasi jotain muu (kuva 9). Jotain muuta kohtaan oli vastattu, että joku osakkaista lunastaa, metsä myydään toiselle osakkaalle ja että yksi osakas lunastaa tilan itselleen. Tähän kysymykseen vastasi 41 kuolinpesää.

Kuva 9. Omistusmuodon muuttamisen vaihtoehdot, n=41.

Ne, jotka eivät suunnittele omistusmuodon muuttamista, vastasivat, miksi eivät suunnittele. Kuolinpesistä 69 % oli tyytyväisiä nykytilanteeseen, 25 % ei ollut päättänyt asiasta ja 6 % vastasi muuta-kohdan (kuva 10). Muuta-kohtaan vastanneet kertoivat muun muassa vireillä olevan avioeron olevan syynä miksi omistusmuotoa ei ole muutettua ja myös alaikäiset osakkaiden takia ei ole

voitu kuolinpesää jakaa. Suurin osa vastaajista ei perustellut miksi ovat tyytyväisiä, mutta esille tuli vapaan sanan kohdassa, että ei vaan ole tarkoitusta tai tarvetta muuttaa. Tähän kysymykseen vastasi 49 kuolinpesää.

Kuva 10. Syyt kuolinpesäksi jäämiseksi, n=49.

Ne, jotka eivät tienneet onko suunnitelmaa omistusmuodon muuttamisesta, vastasivat miksi eivät tiedä. Kuolinpesistä 74 % eivät olleet keskustelleet tai ajatelleet asiaa, 26 % eivät ole tietoisia vaihtoehdoista. Tähän kysymykseen vastasi 19 kuolinpesää.

Kuolinpesille suunnatuille tapahtumiin oli vastausten mukaan osallistunut 19 % ja loput olivat 81 % eivät olleet. 95 kuolinpesää vastasi tähän kysymykseen.

Kysyttäessä ovatko osakkaat tutustuneet kuolinpesän metsätilojen metsaan.fi-aineistoon 66 % vastasi ei, 29 % vastasi kyllä ja 5 % vastasi, ettei tiedä mikä metsaan.fi on. 96 kuolinpesää vastasi kysymykseen.

6.2 Kuusi vuotta ja vanhemmat kuolinpesät

Tuloksista myös eriteltiin kuusi vuotta ja vanhemmat kuolinpesät, koska ohjaaja Esa Lappalaisen mukaan näin saataisiin enemmän tietoa vanhemmista kuolinpesistä, jotka alun perin olivat tutkimuksen kohteena ja saataisiin mahdollisesti rajattua pois kuolinpesät, joissa hakkuita oli tehty perintöveron maksamiseksi.

Kuusi vuotta ja vanhempia kuolinpesiä oli 56 kpl. Näiden kuolinpesien ikä keskiarvoltaan oli 20 vuotta. Nuorin kuolinpesä oli 6 vuotta ja vanhin 106 vuotta.

Osakkaiden keski-ikä oli 60 vuotta. Osakkaiden iät oli ilmoittanut 54 kuolinpesää.

Kuolinpesien pinta-alan keskiarvo oli 28 hehtaaria. Pienin hehtaarimäärä oli 3 hehtaaria ja suurin oli 105,5 hehtaaria. Kuolinpesistä 53 oli vastannut metsähehtaarien määrän.

Samalla paikkakunnalla kuin kuolinpesän metsätila asui 1 osakas/kuolinpesä.

Kuolinpesistä 66 %:lla oli metsäsuunnitelma, 29 %:lla ei sitä ollut ja 5 % ei osannut sanoa onko metsäsuunnitelmaa. Metsäsuunnitelman keskimääräinen ikä oli 9 vuotta. Uusin metsäsuunnitelma oli vuodelta 2017 ja vanhin oli 26 vuotta vanha.

Kuolinpesistä 57 % ei ollut tehnyt selvennyslainhuutoa, 22 % ei tiennyt oliko tehty ja 20 % oli tehnyt sen. Kuolinpesistä 54 oli vastannut selvennyslainhuutoa koskevaan kysymykseen.

Viimeisimpinä metsänhoitotöinä kuolinpesien metsissä oli tehty 29 %:lla päätähtäkuu ja uudistamista, 26 %:lla taimikonhoitoa, 26 %:lla harvennusta, 3 %:lla lannoitusta ja 12 % oli vastannut jotain muuta. 5 % vastasi, ettei metsätilalla ei ole tehty mitään ja 12 % vastasi kohdan jotain muuta. Kaikki (3 kpl), jotka olivat vastanneet lannoituksen, olivat 6 vuotta ja vanhemmissa kuolinpesissä.

Päätehakkuu ja uudistaminen oli tehty keskimäärin 9 vuotta sitten. Uusin päätehakkuu ja uudistaminen oli vuodelta 2017 ja vanhin oli tehty 27 vuotta sitten. Harvennushakkuuta oli tehty keskimäärin 7 vuotta sitten. Uusin harvennushakkuu oli vuodelta 2017 ja vanhin oli tehty 22 vuotta sitten. Taimikonhoitoa oli keskimäärin tehty 4 vuotta sitten. Uusin taimikonhoito oli tehty vuonna 2017 ja vanhin 17 vuotta sitten.

Ne, jotka eivät ole tehneet mitään metsässä, vastasivat miksi ei ole tehty mitään. Syinä oli 25 %:lla ajanpuute, 25 %:lla erimielisyydet 13 % ei kiinnostusta ja 37 %:lla syynä oli muu. Kuolinpesistä 6 oli vastannut tähän kysymykseen.

Tyytyväisiä kuolinpesän metsäomaisuuden hoitoon oli 86 % ja 14 % ei ollut. 50 kuolinpesää vastasi kysymykseen.

Tietoisesti kuolinpesän omistusmuodoksi oli valinnut 69 %, 20 % ei ollut ja 11 % ei osannut sanoa. Kuolinpesistä 55 vastasi tähän kysymykseen.

Kuolinpesissä 56 %:ssa oli joku osakas valtuutettu hoitamaan metsäasioita, 44 %:ssa ei oltu valtuutettu ja 0 % ei tiennyt asiasta. Kuolinpesistä 53 vastasi kysymykseen.

Tulevaisuudessa kuolinpesistä 56 % ei suunnitellut omistusmuodon muuttamista, 31 % suunnitteli ja 13 % ei tiennyt onko suunnitelmia. Kuolinpesistä 52 vastasi kysymykseen.

Ne, jotka suunnittelivat omistusmuodon muuttamista, vastasivat mikä oli suunnitelma omistusmuodon muuttamiseksi. Kuolinpesistä 50 % tekisi perinnön/metsäomaisuuden jaon, 33 % muuttaisi yhtymäksi, 6 % liittyisi yhteismetsään tai perustaisi yhteismetsän, 0 % myisi metsän ulkopuoliselle ja 11 % vastasi jotain muu. Kuolinpesistä 15 vastasi tähän kysymykseen.

Ne, jotka eivät suunnittele omistusmuodon muuttamista, vastasivat miksi eivät suunnittele. Syitä omistusmuodon pitämiselle kuolinpesänä oli tyytyväisyys nykytilanteeseen (68 %), päättämättömyyden syyksi esitti 23 % ja 9 % antoi muun syyn. Kuolinpesistä 32 vastasi tähän kysymykseen. Ne, jotka eivät tieneet onko suunnitelma, vastasivat miksi eivät tiedä. Kuolinpesistä 90 % eivät

olleet keskustelleet tai ajatelleet asiaa ja 10 % eivät olleet tietoisia vaihtoehtoista. Tähän kysymykseen vastasi 10 kuolinpesää.

Kuolinpesille suunnatuille tapahtumiin oli vastausten mukaan osallistunut 15 % ja loput 85 % olivat vastanneet ei. Kuolinpesistä 56 vastasi kysymykseen.

Kysyttäessä ovatko osakkaat tutustuneet kuolinpesän metsätilojen metsaan.fi-aineistoon 28 % vastasi kyllä, 68 % vastasi ei ja 4 % vastasi, ettei tiedä mikä metsaan.fi on. Kuolinpesistä 56 vastasi kysymykseen.

7 POHDINTA

7.1 Opinnäytetyön luotettavuus

Opinnäytetyön tutkimuksen luotettavuus on suuntaa antava johtuen vähäisestä vastausmäärästä, ja koska Metsäkeskuksen tekemä jakelulista ei vastannut täysin tutkimuksen hakuehtoja. Alle viiden vuoden ikäisiä kuolinpesiä oli 42 % vastanneista, vaikka tarkoituksena oli tutkia yli 5 vuotta kuolinpesinä olleita. Vähäinen vastausmäärä oli odotettavissa, koska tutkittiin passiivisia kuolinpesiä.

Kysymykset oli aseteltu kolmen alaotsikon alle, perustiedot, metsänhoito ja omistaminen. Kysymysten muotoilussa pyrittiin ymmärrettävyyteen ja napakkaan muotoon, jotta ne jaksettaisiin lukea ja vastata. Tämä näytti toimivan, koska valintakysymyksiin oli vastattu, eikä vastauksissa ollut kommentteja, ettei kysymystä olisi ymmärretty. Vapaan sanan kohdat olivat suurimmalta osin niukkasanaisia, mutta niistäkin sai tietoja kuolinpesän asioista. Ainoastaan yhdessä vastauslomakkeessa kritisoitiin, että kysymykset eivät liity mitenkään tutkimukseen aiheeseen ja tiedusteltiin, kuka kysymykset oli tarkistanut. Samainen vastaaja oli kuitenkin vastannut kysymyksiin.

Vastauksia tarkastellessa huomattiin kysymysnumeroiden hypänneen yhden yli, eli 9. jälkeen tulikin 11. ja kysymyksessä 12. valintalaatikot olivat järjestyksessä ei, kyllä ja en osaa sanoa, kun taas muissa samantyyllisissä kysymyk-

sissä järjestys oli kyllä, ei ja en osaa sanoa. Vaikutti kuitenkin, ettei tämä haitannut vastausten luotettavuutta, koska seuraava vapaan sanan kohdan vastaukset tukivat kysymys 12. vastauksia.

Laskennassa käytettiin IBM SPSS STATISTIC 2.4 -tilasto-ohjelmaa, joka sopi tähän tutkimukseen parhaiten, koska tästä oli aiemmin jo käyttökokemuksia. Kuitenkin, koska käyttökokemus ei ollut jokapäiväistä voivat inhimilliset virheet vaikuttaa tuloksiin. Tulokset ovat kuitenkin tarkistettu uudelleen laskemalla.

7.2 Nykytilanteeseen tyytyväiset

Kuolinpesistä 47 % ei suunnitellut omistusmuodon muuttamista, koska ne ovat tyytyväisiä nykytilanteeseen. Vastauksissa ei mainittu syytä tyytyväisyyteen. Kuolinpesistä 58 % kuolinpesä oli tietoinen valinta omistusmuodoksi, mutta vapaan sanan kohdissa tuli kuitenkin esille, että kuolinpesäksi on vain ajaututtu. Syytä kuolinpesäksi jäämiseksi olivat muun muassa helppous ja tarkoituksenmukaisuus, lesken hallintaoikeus, verotus, riitaiset osakkaat ja ettei osakkailla ole varaa lunastaa osiaan. Teemana oli ”toistaiseksi” eli kuolinpesään saatettaisiin tehdä muutoksia tulevaisuudessa, vaikkakaan 47 % ei suunnitellut omistusmuodon muuttamista. Kuolinpesäksi jäämistä perusteltiin myös, ettei ole muuta vaihtoehtoa. Tämä antaa vaikutelman, ettei kuolinpesillä ole tietoa omistusvaihtoehdoista.

Vaikuttaa siltä, että kuolinpesiä tulisi aktivoida ulkopuolelta, jos halutaan saada niitä purettua. Vastauksista sai myös vaikutelman, että kuolinpesillä ei ole tietoa kuolinpesän purkamismahdollisuuksista, koska kuolinpesäksi jäämiseksi perusteltiin pelolla metsätilan pirstoutumisella pieniin tiloihin ja suvun yhteisellä vapaa-ajan viettopaikalla, joka sijaitsee metsätilalla. Mielenkiintoinen syy purkamattomuuteen oli halu pitää metsätila suvulla. Tästä syystä saa vaikutelman, että metsätilan tulevaisuutta ja mahdollisia uusien osakkaiden tuloa kuolintapausten takia ei ole ajateltu tarkemmin.

”Tila jakamattomana, mahdollisesti elinkelpoisena. Kaikki saavat ilon ja hyödyn. Seuraava sukupolvi miettii uudestaan, kun aika koittaa.”

”Olemme hyvässä sovussa, lapsemme saavat sitten jakaa kuolinpesän meidän jälkeemme, jos haluavat.”

”Metsä pysyy luultavasti paremmin suvussa.”

”Onko mitään hyötyä muuttaa.”

”Lesken eläessä tuskin tapahtuu muutoksia omistuksissa. Lesken kuoltua kaikki vaihtoehdot ovat avoinna.”

7.3 Omistusmuodon muuttajat

Vastanneista 38 % suunnitteli omistusmuodon muuttamista. Suurin osa (49 %) suunnitteli perinnön/metsäomaisuuden jakoa ja toiseksi eniten (27 %) oli harkittu yhtymäksi muuttamista. Myös metsien myynti ulkopuoliselle oli saanut vastauksia (12 %). Myyntiä ulkopuolisille perusteltiin, ettei kelläkään osakkaalla ole kiinnostusta metsään ja myös riitaisella kuolinpesällä, jonka takia pesänjakaja myy metsät. Vaikuttaisi siltä, että muita vaihtoehtoja ei tiedetä tai tiedosteta, koska eniten suunniteltiin perinnön/metsäomaisuuden jakoa, eikä esimerkiksi yhtymäksi muuttamista, jolloin mainittu pelko metsätilojen pirstaloitumisesta voitaisiin välttää. Varsinkin äskettäin muodostuneet kuolinpesät vastasivat, että yhtymäksi ollaan muutamassa ja kuolinpesä ollaan purkamassa.

”Perikunta on vain välivaihe.”

”Tarjouduin ostamaan metsät, mutta 2 osakasta ei suostunut myymään. Nyt pesänjakaja myy metsät.”

7.4 Päättämättömät

Kuolinpesät, joilla ei ollut suunnitelmia omistusmuodon muuttamiseksi, olivat laittaneet syyksi, ettei asiasta ole keskusteltu tai ajateltu (74 %) ja vain 26 % vastasi, etteivät osakkaat ole tietoisia vaihtoehdoista. Yleisesti sai kuitenkin vaikutelman, ettei kuolinpesillä ole tietoa vaihtoehdoista, miten kuolinpesä voidaan purkaa, koska syyt kuolinpesänä pysymisenä eivät oikeastaan tue juuri niitä huolia mitä vastanneille on (pirstaloituminen ja metsän joutuminen ”ulkopuolisille”). Tässäkin tapauksessa vaikuttaisi siltä, että ulkopuolinen aktivointi olisi tärkeää kuolinpesille, jotta osakkaat saataisiin miettimään vaihtoehtoja. Ulkopuolinen aktivointi tukisi myös niitä kuolinpesiä, jotka olivat vastanneet, etteivät ne suunnittele omistusmuodon muuttamista sen takia, että asiasta ei ole päätetty (26 %).

7.5 Metsänhoitotyöt

Kuolinpesän metsäomaisuuden hoitoon tyytyväisiä oli 79 % vastaajista. Eniten metsänhoitotöistä oli tehty taimikonhoitoa (27 %), toiseksi eniten päätehakkuuta ja uudistamista (25 %) ja kolmanneksi eniten harvennushakkuuta (22 %). Muina metsänhoitotöinä oli tehty polttopuiden ottoa, tiestön parantamista, metsänviljelyä, ojalinjoiden hakkuuta, tuulenkaatojen poistoa, peltojen metsitystä, metsäojitusta, ylispuuhakkuuta ja luvaton sahapuuhakkuu, jonka osakkaan veli oli tehnyt. Tämä ei ole linjassa muiden tutkimusten kanssa, joiden mukaan kuolinpesillä olisi paljon rästissä olevia metsänhoitotöitä, koska vastausten mukaan 78 % vastanneista oli tehnyt metsänhoitotöitä. Selityksenä voi olla, että taimikonhoitoa ja polttopuiden ottoa voi tehdä ilman, että sitä tarvitsisi ilmoittaa erikseen. Näin nämä työt eivät jää tilastoihin. Toinen selitys taimikonhoidon suurelle määrälle vastauksissa voi olla se, että kemera-lain alaisiin hankkeisiin, kuten taimikonhoitoon, voi ryhtyä, jos osakkaan arvioitu osuus on vähintään neljännes ja osakas luopuu toimenpiteen kustannusten vaatimuksesta muilta. Koska tähän ei vaadita yksimielisyyttä, on se helpoin metsätyö toteuttaa kuolinpesille. Osa vastaajista oli ilmoittanut myös metsätöitä, jotka oli tehty ennen kuolinpesäksi muodostumista.

Yli puolella (65 %) kuolinpesistä löytyi metsäsuunnitelma, joka kertonee aktiivisuudesta. Uusille metsäsuunnitelmille on tulevaisuudessa tarvetta, koska metsäsuunnitelmien ikä oli 8 vuotta. Tyypillinen metsäsuunnitelma on voimassa kymmenen vuotta.

Tyytyväisyyttä metsänhoitoon oli myös perusteltu sillä, että kaikki tarvittava oli tehty ennen kuolinpesäksi muodostumista, osakkaat tai osakas oli metsäalan asiantuntija, metsänhoitotyöt on tehty hoitosuunnitelmien mukaan tai että metsänhoitoyhdistys on hoitanut hyvin pyynnöstä hakkuut ja hoitotoimenpiteet. Vaikuttaisi siltä, että metsänhoitoyhdistykset ovat tärkeä tekijä kuolinpesien metsänhoidon aktivoinnissa, koska toimenpiteitä on tehty juuri metsänhoitoyhdistysten ohjeitten mukaan.

”Koska kaikki metsänhoitotyöt tehdään yhdessä, se on mielekästä hyötyliikuntaa.”

”Metsänhoitoyhdistys on hoitanut pyynnöstä hyvin.”

”Asiantuntijoita konsultoitu, ohjeita noudatettu.”

”Yksi osakas metsänhoidon asiantuntija.”

Metsänhoitoon tyytymättömät (21 %) kertoivat syyksi hallintaoikeudet, jotka estävät järkevän metsänhoidon, kuolinpesän riittäisyydet ja erimielisyydet. Elinikäinen hallintaoikeus vanhemmalla sukupolvella vastaajien mukaan hankaloittaa erityisesti. Vaikka hallintaoikeudella saadaan verohyötyjä, niin vaikuttaa siltä, että elinikäinen hallintaoikeus vain hankaloittaa metsänhoitoa. Ratkaisuna voisi toimia elinikäisen hallintaoikeuden mahdollisuuden poisto.

”Minä olen tyytymätön, muita ei asia kiinnosta.”

”Kaikki eivät osallistu hoitotöihin.”

”Hakkuille olisi tarvetta, mutta toinen osapuoli on tyytyväinen nykyiseen tilanteeseen.”

”Metsän myynnistä ei ole päästy yksimielisyyteen.”

Kuolinpesät, joissa ei metsänhoitotöitä ollut tehty, olivat vastanneet syiksi erimielisyydet ja ajanpuute. Muina syinä oli metsätilan pienuus ja lesken hallintaoikeus. Syyt ovat linjassa muiden tutkimusten kanssa, joiden mukaan ajanpuute ja erimielisyydet ovat syynä, ettei metsätöitä tehdä. Metsätilan pienuus on myös looginen syy, miksi tehdä töitä, jos tuottoa ei ole tulossa? Siihen ratkaisuna olisi metsätilan myynti, mutta koska monella vastaajalla vaikutti olevan vahva tunneside niin sanottuun ”suvun” metsään, niin se ei todennäköisesti ole mieluinen vaihtoehto. Vastaajat eivät tarkentaneet onko lesken hallintaoikeus testamentista vai onko kyseessä niin sanottu heikko hallintaoikeus, jonka alaisen omaisuuden saisi jakoon.

”Tein raivausta vielä vuonna 2012. Kun omaisuuden hoidosta ei pystytty sopimaan, niin metsien hoito loppui.”

”Haluamme pitää sen kävelykuntoisena.”

7.6 Erot kaikkien vastanneiden ja yli kuusi vuotta vanhojen kuolinpesien kesken

Tutkimuksessa eriteltiin kaikkien kuolinpesien ja kuusi vuotta ja vanhempien kuolinpesien vastauksia, jotta saataisiin tietoa vanhemmista kuolinpesistä, jotka alun perin olivat tutkimuksen kohteena.

Kuusi vuotta ja vanhemmissa kuolinpesissä osakkaiden keski-ikä oli korkeampi, mutta ei huomattavasti. Ero oli 2 vuotta. Vanhemmilla kuolinpesillä oli myös isommat metsähehtaarit, 28 hehtaaria, kun taas kaikilla vastanneilla oli 26 hehtaaria.

Metsähoitotöissä ja hakkuissa ei ollut mainittavia eroja.

Vanhemmat kuolinpesät olivat myös tyytyväisempiä metsäomaisuuden hoitoon kuin kaikki vastanneet, ero oli 7 %. Vanhemmat kuolinpesät olivat myös vastanneet 5 % enemmän, että joku osakas on valtuutettu hoitamaan metsäasioita. Tämä voisi selittää tyytyväisyyden metsäomaisuuden hoitoon.

Vanhemmat kuolinpesät olivat vähemmän halukkaita muuttamaan omistusmuotoa. Kuolinpesiä, jotka eivät suunnitelleet muutosta, oli 9 % enemmän kuin kaikissa vastanneissa. Kuolinpesillä, jotka taas suunnittelivat muutosta, suosituin omistusmuodon muutos oli perinnön/metsäomaisuuden jako. Suunnittelemattomuus voisi kertoa siitä, että kuolinpesäksi on vaan jääty ja urauduttu. Jos ulkopuolelta tulisi aktivointia, vaikkapa verotuksen muuttaminen tai tiedotusta vaihtoehtoista, niin kuolinpesien osakkaat voisivat havahtua miettimään vaihtoehtoja omistusmuodolle. Tätä tukee myös, se, että vastausten mukaan suurin osa vanhemmista kuolinpesistä on tyytyväisiä nykytilanteeseen. Ulkopuolisen aktivoinnin lisäämistä tukee osakkaiden tietämättömyys ja keskustelun puute omistusmuodon muuttamisesta (90 %).

Vanhemmissa kuolinpesissä oli pieni ero metsaan.fi-tietoudessa. 2 % enemmän oli vastannut ei kohtaan, jossa kysyttiin ovatko osakkaat tutustuneet kuolinpesän metsätilojen metsaan.fi-aineistoon.

7.7 Muut huomiot

Ongelmat Verohallinnon ja verotuksen kanssa tulivat ilmi. Vastaajat kertoivat vapaan sanan kohdissa esimerkiksi, kuinka vaikeaa on saada tunnuksia Oma-vero-sivulle ja ristiriitaisia ohjeita on saatu. Vaikuttaisi siltä, että Verohallinnolta tulisi saada selkeämpiä ja yhtenäisempää ohjeistusta kuolinpesille.

”—Verotuksessa tullut vastaan älyttömiä koukeroita. Verotili-palvelu tökki ja nyt sen tilalla jo Omavero-palvelu. Reilut puoli vuotta odotettu tunnisteita Itä-Suomen (miksi sieltä?) yritysverotoimistosta, ei taida saapua ikinä.”

”Verotus naurettavan monimutkaista. 3 ilmoitusta maatalouden, metsätalouden ja oma-aloitteisen (alv) verojen ilmoitus. 3 eri veroneuvontapuhelinpalvelua, joista saatu ristiriitaisia ohjeita. Verohallinnon verkkopalvelut toistaiseksi ongelmallisia monista syistä.”

Toinen huomio oli, että osakkailla oli merkittävä tunneside metsään ja sillä perusteltiin myös kuolinpesänä pysymistä. Tunneside on täysin ymmärrettävä, mutta voi hankaloittaa, kun kuolinpesän jakamista ei käsitellä asiana, vaan tunneasiana.

”Kaikilla säilyy yhteys esi-isien maahan (tuhansia hehtaareita 1400-luvulta saakka.”

”-- tila säilyy jakamattomana, mahdollisuus kaikkien nauttia, virkistyskäyttö.”

”Seuraavan sukupolven lapsille hienoa viettää aikaa metsässä, muistavat omat lapsuudenkokemuksensa. Viettivät paljon aikaa isovanhempien/isän kotitilalla ja metsissä.”

”Emme halua jakaa sitä, äitimme mökki ja metsä.”

LÄHTEET

- Huupponen, P. 2017. Vaihtoehtoja kuolinpesälle metsän yhteisomistuksessa. Polvelta toiselle-messut 25.3.2017.
- Hänninen, H. & Leppänen J. (toim.). 2016. Metsäverotuksen kehittämistarpeet metsä- ja elinkeinopolitiikan kannalta. Loppuraportti maa- ja metsätalousministeriölle. Luonnonvarakeskus. PDF-dokumentti. Saatavissa: http://ju-kuri.luke.fi/bitstream/handle/10024/535237/luke-luobio_27_2016.pdf?sequence=9 [viitattu 28.9.2017].
- Jauhiainen, H. 2016. Metsäverokirja 2016. 1.painos. Helsinki: Metsäkustannus Oy.
- Kiviniemi, M. 2015. Metsäoikeus. 4.painos. Helsinki: Metsäkustannus Oy.
- Kiviniemi, M. & Havia, P. 2011. Perintömetsä- sukupolvenvaihdos ja yhteisomistus. 4.painos. Helsinki: Metsäkustannus Oy.
- Kiviniemi, M. & Havia, P. 2016. Sujuvasti seuraavalle – Metsän omistajanvaihdos. 1.painos. Helsinki: Metsäkustannus Oy.
- Kiviniemi, M. & Havia, P. 2017. Sujuvasti seuraavalle – Metsän omistajanvaihdos. 2.painos. Helsinki: Metsäkustannus Oy.
- Koponen, J. 2016. Kuolinpesän osakkaan opas. 13.painos. Helsinki: Verotieto Oy.
- Kyllönen, J. 2017. Kuolinpesä metsän omistajana. Polvelta toiselle-messut 25.3.2017.
- Kuolinpesän osakkaille. s.a. OP. PDF-dokumentti. Saatavissa: <https://www.op.fi/media/liitteet?cid=151610015&srcpl=3> [viitattu 28.3.2017]
- Metsäkeskus. 2016a. Hallintaoikeus. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.metsakeskus.fi/hallintaoikeus> [viitattu 9.1.2018]
- Metsäkeskus. 2016b. Yhteismetsät. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.metsakeskus.fi/yhteismetsat> [viitattu 28.3.2017]
- Perintökaari 5.2.1965/40.
- Suomen Metsäyhdistys. 2016. Metsänomistus. Saatavissa: <https://www.smy.fi/forest-fi/metsatietopaketti/metsanomistus/> [viitattu 11.1.2018].
- Verohallinto. 2013. Omaisen kuolema. WWW-dokumentti. Saatavissa: https://www.vero.fi/fi-FI/Henkiloasiakkaat/Omaisen_kuolema [viitattu 28.3.2017].
- Verohallinto. 2015. Perunkirjoitus ja perukirja. WWW-dokumentti. Saatavissa: [https://www.vero.fi/fi-FI/Henkiloasiakkaat/Perinto/Perunkirjoitus_ja_perukirja\(12851\)](https://www.vero.fi/fi-FI/Henkiloasiakkaat/Perinto/Perunkirjoitus_ja_perukirja(12851)) [viitattu 28.3.2017].

Verohallinto. 2017a. Kuolinpesän verotus. WWW-dokumentti. Saatavissa: [https://www.vero.fi/fi-FI/Henkiloasiakkaat/Omaisien_kuolema/Kuolinpesan_verotus\(26849\)](https://www.vero.fi/fi-FI/Henkiloasiakkaat/Omaisien_kuolema/Kuolinpesan_verotus(26849)) [viitattu 28.3.2017]

Verohallinto. 2017b. Perintö. WWW-dokumentti. Saatavissa: <https://www.vero.fi/fi-FI/Henkiloasiakkaat/Perinto> [viitattu 28.3.2017].

Verohallinto. s.a. Perintöverolaskuri. WWW-dokumentti. Saatavissa: <http://pro-sentti.vero.fi/Pelalaskuri/EtusivuPerintovero.aspx> [viitattu 28.3.2017].

Arvoisat kuolinpesän osakkaat

Teen opinnäytetyöhöni tutkimusta, yhteistyössä Suomen Metsäkeskuksen kanssa, aiheesta Kuolinpesän metsäomaisuus ja sen hyödyntäminen. Tätä tutkimusta varten tarvitsen teidän vastauksia ja kokemuksia.

Pyydän ystävällisesti vastaamaan liitteenä olevaan kyselyyn, jotta tutkimuksesta saadaan kattavia ja luotettavia tuloksia. Palauttakaa kysely vastauskuoressa, jonka postimaksu on jo maksettu.

Kaikki tiedot käsitellään luottamuksellisesti ja yksittäisiä vastauksia käsittelee ainoastaan tutkimuksen tekijä. Jos kyselystä on kysyttävää, ottakaa yhteyttä minuun tai ohjaajani Metsäkeskukselta Esa Lappalaiseen (puh. 0400 256 146, esa.lappalainen@metsakeskus.fi)

Kaikkien kyselyyn vastanneiden kesken arvotaan heijastinreppu ja Sujuvasti seuraavalle-kirja. Muistakaa vastaamisen jälkeen täyttää arvontalippu.

Kyselyn viimeinen palautuspäivä on 21.7.2017.

Vastauksistanne kiittäen

Minttu Junnola

Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu

Metsätalouden koulutusohjelma

050 413 1371

minttu.junnola@edu.xamk.fi

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Perustiedot

1. Minä vuonna kuolinpesä on muodostunut? _____

2. Kuinka monta osakasta kuolinpesällä on?

3. Kuolinpesän osakkaiden iät, sukupuoli ja asuinpaikkakunnat?

4. Kuolinpesän omistamien metsien yhteispinta-ala hehtaareissa?
_____ ha

5. Kuolinpesän omistaman metsätilan sijaintikunta/kunnat?

6. Onko metsäsuunnitelma tehty?

On, _____ vuotta vanha

Valmistumassa lähiaikoina

Ei ole

En osaa sanoa

7. Onko kuolinpesä tehnyt selvennyslainhuudon metsätilasta?

Kyllä

- Ei
- En tiedä

Metsänhoito

8. Mitkä ovat viimeisimmät metsässä tehdyt työt?

- Päätehakkuu ja uudistaminen. Vuonna _____
- Taimikonhoito. Vuonna _____
- Harvennushakkuu. Vuonna _____
- Metsälannoitus. Vuonna _____
- Metsässä ei ole tehty mitään, miksi? (Jos valitsitte tämän, siirtykää vastamaan kohtaan 9.)
- En tiedä mitä metsässä on tehty.
- Jotain muuta, mitä?

9. Jos vastasitte, **ettei mitään ole tehty**, niin miksi metsässä ei ole tehty mitään?

- Tiedon puute
- Ajan puute
- Metsä on liian kaukana
- Kukaan osakkaista ei ole kiinnostunut metsästä ja sen hoidosta
- Kuolinpesällä on erimielisyyksiä metsänhoidosta
- Muu mikä? _____

Voitte perustella vastaustasi tähän:

Kyselylomake 1/4

11. Ovatko kuolinpesän osakkaat tyytyväisiä kuolinpesän metsäomaisuuden hoitoon?

Kyllä

Ei

Arvioi tyytyväisyyden syitä

Omistaminen

12. Onko kuolinpesä tietoinen valinta metsien omistusmuodoksi?

Ei

Kyllä

En osaa sanoa

13. Miksi kuolinpesä on valittu omistusmuodoksi?

14. Mitä hyötyjä ja haittoja kuolinpesästä omasta mielestänne on?

Kyselylomake 1/5

15. Onko joku osakas valtuutettu hoitamaan metsäasioita?

- Kyllä
- Ei
- En tiedä

16. Onko tulevaisuudessa suunnitelmia muuttaa omistusmuoto muuksi?

- Kyllä (Jos vastasitte tähän, siirtykää kohtaan **17.**)
- Ei (Jos vastasitte tähän, siirtykää kohtaan **18.**)
- En tiedä (Jos vastasitte tähän, siirtykää kohtaan **19.**)

17. Jos vastasitte **kyllä**, niin mitä?

- Yhteismetsään liittyminen/perustaminen
- Yhtymäksi muuttaminen
- Perinnön/metsäomaisuuden jako osakkaiden kesken
- Metsien myynti ulkopuoliselle
- Jotain muuta, mitä?

Perustele valintanne omistusmuodon muuttamiseksi.

18. Jos vastasitte **ei**, niin miksi?

- Olemme tyytyväisiä nykytilanteeseen
- Emme ole päättäneet asiasta
- Muuta, mitä?

Perustele miksi ette halua muuttaa omistusmuotoa

19. Jos vastasitte **en tiedä**, miksi?

- Asiasta ei ole keskusteltu/ajateltu
- Kuolinpesän osakkaat eivät ole tietoisia vaihtoehtoista
Miten haluaisitte lisätietoa asiasta?

20. Oletteko osallistuneet kuolinpesille suunnattuihin tapahtumiin?

- Kyllä
- Ei

21. Oletteko tutustuneet kuolinpesän metsätilan/tilojen metsaan.fi aineistoon?

- Kyllä
- Ei
- En tiedä mikä metsaan.fi on

Vapaa sana metsänomistamisesta kuolinpesänä

ARVONTALIPPU

Nimi: _____ Puhelinnumero: _____

Sähköposti: _____